

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ ๑๕๙๕๑

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินการตามมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และ ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕

๒. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๒๓๕๖ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕

๒. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๒๓๕๖ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้ทราบและถือปฏิบัติ และกรมการปกครองได้แจ้งผลการพัฒนาโปรแกรมการออกบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อรองรับมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน นั้น

กรมการปกครองได้รับการประสานจากสำนักทะเบียนต่าง ๆ หลายแห่ง เพื่อสอบถามหาหรือถึงแนวทางปฏิบัติและการพิจารณาตามหนังสือฉบับดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตรงตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ได้กำหนดไว้ กรมการปกครองขอแจ้งชักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินการตามหนังสือที่อ้างถึง ดังนี้

๑. การพิจารณาตามนัยข้อ ๑. (๑) ถึง (๑๓) แห่งหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ให้ถือในการพิจารณาและควรขอเสนอความเห็น ดังนี้

๑.๑ ข้อ ๑. (๑) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยบิดามารดาตามสูติบัตรแยกกันอยู่ และปรากฏว่าบิดาหรือมารดาที่นำบุตรมาขอมีบัตรนั้น เป็นบิดามารดาที่บุตรไม่ได้อยู่ด้วยและติดต่อมาเป็นเวลานานตั้งแต่เลิกจนมาขอมีบัตร โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม **ในการเสนอขอความเห็นกรณีนี้** เป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่รับทราบความจริงว่าบิดาและหรือมารดาที่นำบุตรมานั้น เป็นบิดามารดาและบุตรที่ต่างไม่เคยได้เห็นหรือรับรู้มาโดยตลอดว่าใครเป็นใครจนกระทั่งมาพบเจอกัน ซึ่งทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่เกิดความสงสัยในตัวผู้เป็นบุตรนั้นว่าเป็นบุตรของผู้นำมาขอมีบัตรจริงหรือไม่เท่านั้น

๑.๒ ข้อ ๑. (๒) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก ซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ไม่ปรากฏบิดามารดามาแสดงตน โดยมีญาติหรือเจ้าบ้านหรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกันกับผู้ขอมีบัตร หรือบุคคลอื่นซึ่งมีคำสั่งศาลแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ นำผู้ขอมีบัตรมาขอมีบัตร โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม **ในการเสนอขอความเห็นกรณีนี้** ให้ถือเอากรณีที่สังเกตเห็นว่าเป็นกรณีสุ่มเสี่ยงต่อการพิจารณาอนุญาตเท่านั้น เช่น ขาดเอกสารหลักฐานรับรอง พยานบุคคลไม่น่าเชื่อถือ บุคคลที่มาขอมีบัตรไม่น่าเชื่อถือ พฤติการณ์การขอมีบัตรเป็นที่ต้องสงสัย เป็นต้น

๑.๓ ข้อ ๑ (๓) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ไม่ปรากฏบิดามารดา หรือญาติ หรือเจ้าบ้าน หรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกันกับผู้ขอมีบัตร หรือบุคคลอื่นซึ่งมีคำสั่งศาลให้เป็นผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ มาแสดงตน โดยมีบุคคลอื่นซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับผู้ขอมีบัตร ไม่มีคำสั่งศาลแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ นำผู้ขอมีบัตรมาขอมีบัตร

โดยอ้างว่า...

Change For Good
กระทรวงมหาดไทย

โดยอ้างว่าได้รับฝากเลี้ยงเด็กมาตั้งแต่เล็ก เป็นต้น โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม ในการเสนอขอความเห็นกรณีนี้ ให้พิจารณาผู้นำบุคคลมาขอมีบัตรว่าเป็นบุคคลซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับผู้มีบัตรไม่มีคำสั่งศาลแต่งตั้ง ให้เป็นผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ นำผู้ขอมีบัตรมาขอมีบัตร หรือไม่ ถ้าใช่ ควรเสนอขอความเห็นทุกราย

๑.๔ ข้อ ๑ (๔) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ไม่เคยขอมีบัตรเลยมาเป็นเวลานาน โดยจะมีบิดาและหรือมารดาและหรือมีบุคคลอื่นมาแสดงตน โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม ในการเสนอขอความเห็นกรณีนี้ ให้ถือเอากรณีที่สังเกตเห็นว่าเป็นกรณีสุ่มเสี่ยงต่อการพิจารณาอนุญาตเท่านั้น เช่น ขาดเอกสารหลักฐานรับรอง พยานบุคคลไม่น่าเชื่อถือ บุคคลที่มาขอมีบัตรไม่น่าเชื่อถือ พฤติการณ์การขอมีบัตรเป็นที่ต้องสงสัย เป็นต้น

๑.๕ ข้อ ๑ (๕) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจากสำนักทะเบียนอื่น แล้วมาขอมีบัตรที่สำนักทะเบียนที่บุคคลดังกล่าวอาศัยอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม ในการพิจารณากรณีนี้ ควรเสนอขอความเห็นทุกราย

๑.๖ ข้อ ๑ (๖) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าว และผู้ขอมีบัตรอาศัยอยู่ในต่างประเทศมาโดยตลอดและกลับมาประเทศไทย เพื่อขอมีบัตร โดยจะมีบิดาและหรือมารดา หรือจะมีบุคคลอื่นมาแสดงตน และมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม ในการเสนอขอความเห็นกรณีนี้ ให้ถือเอากรณีที่สังเกตเห็นว่าเป็นกรณีสุ่มเสี่ยงต่อการพิจารณาอนุญาตเท่านั้น เช่น ขาดเอกสารหลักฐานรับรอง พยานบุคคลไม่น่าเชื่อถือ บุคคลที่มาขอมีบัตรไม่น่าเชื่อถือ พฤติการณ์การขอมีบัตรเป็นที่ต้องสงสัย เป็นต้น

๑.๗ ข้อ ๑ (๗) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรโดยปรากฏหลักฐานการทำบัตร แต่ไม่ปรากฏหลักฐานลายนิ้วมือ และหรือรูปถ่ายในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ในการพิจารณากรณีนี้ ควรเสนอขอความเห็นทุกราย

๑.๘ ข้อ ๑ (๘) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร โดยปรากฏหลักฐานการทำบัตรที่ไม่ได้ออกโดยระบบคอมพิวเตอร์ และมีได้ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรเลย ในการพิจารณากรณีนี้ ควรเสนอขอความเห็นทุกราย

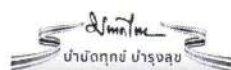
๑.๙ ข้อ ๑ (๙) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร เป็นผู้ทำคัลยกรรมจนเห็นได้ชัดเจนว่าไม่เหมือนกับบุคคลเดิม ในการเสนอขอความเห็นกรณีนี้ ให้ถือเอาผู้ทำคัลยกรรมจนเห็นได้ชัดเจนว่าไม่เหมือนเดิม เมื่อเปรียบเทียบกับกรจัดทำบัตรครั้งล่าสุด และสแกนลายนิ้วมือไม่ผ่านเท่านั้น กรณีสแกนลายนิ้วมือผ่านให้พิจารณาโดยไม่เสนอขอความเห็นก็ได้

๑.๑๐ ข้อ ๑ (๑๐) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร เป็นบุคคลทางกายภาพร่างกายเห็นได้ชัดว่าไม่ตรงกับรายการทางทะเบียนราษฎร ในการเสนอขอความเห็นกรณีนี้ เมื่อสังเกตเห็นด้วยสายตาและหรือสอบถามแล้วว่าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลซึ่งมีทางกายภาพร่างกายไม่ตรงกับรายการทะเบียนราษฎร ในการพิจารณา ให้ถือเอาภาพใบหน้าที่แตกต่างกันกับภาพที่ปรากฏในการจัดทำบัตรครั้งล่าสุดจนเห็นได้ชัดว่าไม่เหมือนเดิมและสแกนลายนิ้วมือไม่ผ่านเท่านั้น กรณีสแกนลายนิ้วมือผ่านให้พิจารณาโดยไม่เสนอขอความเห็นก็ได้

๑.๑๑ ข้อ ๑ (๑๑) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร เป็นบุคคลประสพอุบัติเหตุ ทำให้ไม่สามารถพิสูจน์ใบหน้าหรือลายนิ้วมือที่ชัดเจนได้ โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม ในการเสนอขอความเห็นกรณีนี้ ให้ถือเอากรณีที่สังเกตเห็นว่าเป็นกรณีสุ่มเสี่ยงหรือเป็นข้อสงสัยว่าไม่ใช่คนเดิมในการพิจารณาอนุญาตเท่านั้น

๑.๑๒ ข้อ ๑ (๑๒) บุคคลขอมีบัตรใหม่ เนื่องจากขอคืนรายการในทะเบียนบ้านและทำเรื่องย้ายตนเองไปยังสำนักทะเบียนที่ตนอาศัยอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยมีความประสงค์ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ณ สำนักทะเบียนที่ตนย้ายไปอยู่ใหม่ โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม ในการพิจารณากรณีนี้ ควรเสนอขอความเห็นทุกราย

/๑.๑๓ ข้อ ๑. (๑๓)...

๑.๑๓ ข้อ ๑. (๑๓) บุคคลขอมีบัตรใหม่ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานการทำบัตรในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน โดยอ้างว่าเคยมีบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อนแล้ว (บัตรรุ่นเก่า) โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม ในการพิจารณากรณีนี้ ควรเสนอขอความเห็นทุกราย

๒. การเสนอขอความเห็นตามนัยข้อ ๒. แห่งหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๒.๑ การเสนอขอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา ตามนัยข้อ ๒. (๑)

๒.๑.๑ สำหรับสำนักทะเบียนอำเภอ ให้เสนอหัวหน้ากลุ่มงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน หรือผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน หรือผู้ซึ่งมีคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในทำนองเดียวกันกับตำแหน่งข้างต้น

๒.๑.๒ สำหรับสำนักทะเบียนท้องถิ่น

(๑) สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล ให้เสนอผู้อำนวยการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน หรือหัวหน้าฝ่ายบัตรประจำตัวประชาชน หรือหัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน หรือหัวหน้าฝ่ายปกครอง หรือหัวหน้าฝ่าย แล้วแต่กรณี หรือผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน ในตำแหน่งนั้น ๆ หรือผู้ซึ่งมีคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในทำนองเดียวกันกับตำแหน่งที่กล่าวมาข้างต้น

(๒) สำนักทะเบียนท้องถิ่นเมืองพัทยา ให้เสนอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน หรือ ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน หรือผู้ซึ่งมีคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในทำนองเดียวกันกับหัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

(๓) สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต ให้เสนอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนหรือผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน หรือผู้ซึ่งมีคำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในทำนองเดียวกันกับหัวหน้าฝ่ายทะเบียน

๒.๒ ในกรณีผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒.๑ ไม่อยู่หรือไม่ว่างหรือต้องไปปฏิบัติภารกิจอื่นในวันนั้น ๆ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาตัดสินใจเองโดยไม่เสนอความเห็นก็ได้ โดยถือว่าผู้บังคับบัญชาแต่ไม่สามารถอยู่ปฏิบัติราชการประจำ ณ สำนักทะเบียนขณะนั้นได้ เว้นแต่เป็นกรณีสุ่มเสี่ยงที่ต้องรวบรวมเอกสารพยานหลักฐานสอบปากคำซึ่งใช้เวลาข้ามวันในการดำเนินการ กรณีเช่นนี้ควรเสนอขอความเห็นผู้บังคับบัญชาก่อนอนุญาต

๒.๓ กรณีไม่มีผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒.๑ เลย และไม่มีผู้ปฏิบัติราชการแทนหรือรักษาราชการแทน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุญาตได้โดยไม่ต้องเสนอขอความเห็นใด ๆ และให้ปฏิบัติตามข้อ ๓.๒ ด้วย

๒.๔ การดำเนินการตาม ข้อ ๒. (๑) ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปรึกษากับผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒.๑ ก่อนที่จะออกไป บ.ป. ๑ ว่าเห็นชอบที่จะดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับผู้ขอหรือไม่อย่างไร โดยถือเป็นกรณีพิเศษ ที่ผู้ขอมีบัตรต้องเข้าพบพนักงานเจ้าหน้าที่และหรือผู้บังคับบัญชาก่อน เพื่อสอบถามและพิจารณาในเบื้องต้นและให้คำแนะนำทำความเข้าใจกับประชาชน กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในวันนั้นได้ ด้วยเหตุอาจจะต้องอาศัยเอกสารและหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติมเป็นต้น โดยอย่าให้ผู้ที่ต้องรอการจัดทำบัตรรายต่อไปต้องรอผลการเสนอความเห็นก่อนถึงจะทำบัตรให้ผู้รอรายต่อไปได้ โดยเมื่อมีความเห็นแล้วและต้องจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ผู้ที่ต้องเสนอขอความเห็นรายนั้นก็ขอให้พิจารณาจัดทำบัตรตามลำดับที่เห็นสมควรต่อไป

/๓. การรายงานผล...

๓. การรายงานผลการดำเนินการตามข้อ ๓. (๓) และ (๕) แห่งหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๓.๑ กรณีไม่มีการเสนอขอความเห็น เนื่องจากผู้ยื่นขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ไม่เป็นกรณีต้องขอความเห็น ไม่มีการรายงานตามข้อ ๓. (๓) และ (๕) แต่อย่างไร

๓.๒ กรณีไม่มีการเสนอขอความเห็นเนื่องจากพฤติการณ์ตามข้อ ๒.๒ และ ข้อ ๒.๓ และ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีตามข้อ ๑. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการรายงานตามข้อ ๓. (๓) และ (๕) ด้วย และเมื่อสิ้นเวลาทำการให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิมพ์รายงานประจำวันจากโปรแกรมจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ในหัวข้อ “ระบบการตรวจสอบและรายงานจากการทำบัตรประจำตัวประชาชน” และไปที่ “รายงานการทำบัตรตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕” พร้อมด้วยเอกสารใบคำขอ บ.ป. ๑ และเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ได้ดำเนินการตามมาตรการไปแล้วเสนอนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีเพื่อทราบและพิจารณา

๓.๓ กรณีมีการเสนอขอความเห็น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการรายงานตามข้อ ๓. (๓) และ (๕) โดยเมื่อสิ้นเวลาทำการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๓.๒

๔. การดำเนินการตามหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๒๓๕๖ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๔.๑ การดำเนินการตาม ข้อ ๑. พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาจัดทำตารางเพื่อประทับในใบคำขอ บ.ป.๑ ตามข้อความตัวอย่างในข้อ ๑. ก็ได้ โดยกำหนดกรอบและขนาดตัวอักษรตามที่เห็นเหมาะสม ซึ่งสามารถประทับได้ประโยค “ผู้ยื่นคำขอประสงค์ให้มีการระบุรายการศาสนา” หรือพื้นที่ว่างอื่น ๆ โดยทับเส้นอื่น ๆ ได้

๔.๒ การดำเนินการตามข้อ ๔. กรณีสำนักทะเบียนนั้น ๆ มีสำนักทะเบียนสาขา สำนักทะเบียนเฉพาะกิจ หรือหน่วยออกจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเคลื่อนที่ด้วยนั้น เมื่อมีกรณีตามข้อ ๑ (๑) ถึง (๑๓) ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักทะเบียนสาขา สำนักทะเบียนเฉพาะกิจ หรือหน่วยออกจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเคลื่อนที่เมื่อพิจารณาแล้วจะอนุญาตด้วยตนเองโดยไม่เสนอขอความเห็นก็ได้ แต่ถ้าเป็นกรณีสุ่มเสี่ยงที่ต้องรวบรวมเอกสารพยานหลักฐานสอบปากคำซึ่งใช้เวลาข้ามวันในการดำเนินการ กรณีเช่นนี้ ควรเสนอขอความเห็นผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒.๑ ก่อนอนุญาต

๕. กรณีอื่น ๆ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒.๑ ควรให้คำปรึกษาและแก้ไขในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้เสนอขอความเห็นหรือขอคำปรึกษาและอยู่ประจำ ณ สำนักทะเบียนนั้น ๆ เป็นปกติ กรณีมีข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้บังคับบัญชา ควรนำเรียน นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เพื่อขอจัดข้อขัดข้องดังกล่าว โดยขอให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา คำนึงว่าในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนมีกรณีความเสี่ยงต่อการทุจริต มีปัญหาเฉพาะหน้าที่ร่วมกันปรึกษาแก้ไข และควรมีการถ่วงดุลในการพิจารณา ซึ่งงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นงานที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อมีประชาชนมายื่นขอทำบัตรแล้ว ควรใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าเป็นกรณีที่สมควรเสนอขอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาหรือไม่ ทั้งนี้ ขอให้พิจารณาเสนอขอความเห็นตามแนวทางที่กำหนดไว้แล้วตามข้อ ๑.

สำหรับกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทยฉบับดังกล่าว และการชักจูงความเข้าใจตามนัยหนังสือฉบับนี้ เจตนาธรรมก็เพื่อให้ได้มีการร่วมกันปรึกษาหารือและพิจารณาระหว่างเจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าควบคุม

งานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ณ สำนักทะเบียนนั้น ๆ ในกรณีขอมีบัตรประจำตัวประชาชนที่อาจเข้าข่าย
สุมเสี่ยงในการกระทำความผิดได้ และเพื่อให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ซึ่งเป็น
ผู้บังคับบัญชาสูงสุดได้รับรู้และพิจารณาเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของข้อ ๕๘ แห่งระเบียบกรมการปกครอง
ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ ขอให้สำนักทะเบียนอำเภอ
และสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่ง ได้ศึกษาโดยละเอียดและถือปฏิบัติตามแนวทางด้วยความรอบคอบอย่าให้เกิด
การทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชนที่มาขอมีบัตร
และเน้นย้ำเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติให้เข้าใจถึงรูปแบบการบริการที่ดี การชี้แนะและแนะนำประชาชนที่มาขอมีบัตรให้
ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้เถียงกับประชาชนจนเกิดกรณีพิพาทอย่างที่ผ่านมาและแจ้งให้
ถือปฏิบัติตามแนวทางนี้ด้วยเช่นกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอให้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอทุกอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่ง
ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจบ จันทรัตน์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
กรมการปกครอง
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๒
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๘๙

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ ๑๙๙๗๙

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง มาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๓๐ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๘๓ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒

๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๗๒๐ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๔. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๘๗๙๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้สำนักทะเบียนทุกแห่งถือปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบมากที่สุด โดยกำชับให้ผู้บังคับบัญชาควบคุมกำกับดูแลเอาใจใส่ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มิให้เกิดปัญหาทั้งทางทุจริตและการร้องเรียน แล้วนั้น

ปัญหาการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมากรมการปกครองยังคงได้รับรายงานการทุจริตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นระยะๆ ในลักษณะการสวมตัวทำบัตร ทั้งที่เป็นคนต่างด้าวสวมตัวคนไทยและคนไทยสวมตัวคนไทยด้วยกันเอง แม้ว่าจะได้มีมาตรการป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยคาดโทษทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่เจตนาทุจริต จะต้องถูกลงโทษสถานหนักเพื่อมิให้เยี่ยงอย่าง และควรสั่งพักราชการเจ้าหน้าที่ผู้มีพฤติการณ์กระทำความผิดไว้ก่อนแล้วนั้น พฤติกรรมดังกล่าวยังคงมิให้เห็นเป็นข่าวทางสื่อมวลชน และล่าสุดได้ปรากฏข่าวการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนของสำนักทะเบียนอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ข่าวการจับกุมนายทุนจีนในพื้นที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี รายงานนิติพัฒน์ โชคชัยธนพร หรือ กูเอี้ยว สัญชาติจีน ถือบัตรประจำตัวประชาชนไทย ออกโดยเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด และข่าวการจับกุมนายทุนจีนสวมบัตรประจำตัวประชาชนไทย สร้างภาพเป็นคนของสถานทูต รายงานเส้า เสี่ยวป้อ สัญชาติจีน โดยในการทำทุจริตนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (ผู้รับคำขอ/ผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ/ผู้ถ่ายรูป) จะอาศัยช่องว่างในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่ปล่อยปละละเลยไม่ระมัดระวังป้องกันการทุจริต กระทำการปลอมลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการอนุญาตทำบัตรประจำตัวประชาชน ในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจก็มีพฤติกรรมปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ระมัดระวังป้องกันการทุจริตจนทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานฉวยโอกาสนั้นกระทำการทุจริตได้ และมักอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ปลอมลายมือชื่อของตน

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาหรือกรณีที่สุ่มเสี่ยงต่อการทุจริตสวมตัวทำบัตรประชาชนได้โดยง่าย พบว่ากรณีการขอมีบัตรครั้งแรกจะมีความเสี่ยงสูงมากต่อการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน เนื่องจากยังไม่มีลายพิมพ์นิ้วมือและภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อนสำหรับใช้ในการเปรียบเทียบพิสูจน์และยืนยันตัวบุคคลในขณะขอมีบัตร และระเบียบกรมการปกครองว่าด้วย

/การจัดทำบัตร...

การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบการมีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านของผู้ขอมีบัตร และเรียกหลักฐานสูติบัตร หรือหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน เป็นต้น แต่หากไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าวให้สอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทน หรือสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือแทน ซึ่งหากการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ขาดความละเอียดรอบคอบในความน่าเชื่อถือของพยานเอกสารและพยานบุคคลที่ให้การรับรองตัวบุคคลผู้ขอมีบัตรว่าเป็นเจ้าของรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสูติบัตรที่แท้จริง อาจทำให้เกิดการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนมาตั้งแต่ต้น เช่น นำตัวบุคคลผู้ขอมีบัตรสวมรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสูติบัตรของผู้ที่ตายไปแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการแจ้งตายและจำหน่ายออกจากทะเบียนบ้าน เป็นต้น และสาเหตุอีกประการหนึ่งเกิดจากตัวบุคคลพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้ปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ระมัดระวังป้องกันการทุจริตซึ่งอาจทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอาศัยช่องว่างจากการปล่อยปละละเลยดังกล่าวนั้น กระทำการทุจริตด้วยการปลอมลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตในคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) เมื่อมีกรณีการทุจริตเกิดขึ้น พนักงานเจ้าหน้าที่มักจะอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปลอมลายมือชื่อของตน อีกทั้งปัจจุบันระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ยังมีได้มีการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจต้องยืนยันการอนุญาตด้วยการสแกนลายนิ้วมือของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตด้วยทุกครั้งนอกจากจะต้องลงชื่อผู้อนุญาตในคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) ตามระเบียบที่กำหนด จึงทำให้มีช่องว่างต่อการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งจงใจที่จะกระทำการทุจริตมาตั้งแต่ต้นและได้สมรู้ร่วมคิดกับผู้ขอมีบัตร ผู้ยื่นคำขอมีบัตรแทน เจ้าบ้าน และบุคคลผู้นำเชื้อถือที่ให้การรับรองบุคคลผู้ขอมีบัตรในลักษณะกระทำการเป็นชบวนการ จะอาศัยช่องว่าง ที่ระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ยังมีได้กำหนดในทางเทคนิคดังกล่าว กระทำการปลอมลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตในคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) เมื่อผลิตบัตรเสร็จแล้วก็มอบบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตรโดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจทราบได้นอกจากนี้ ในกรณีการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีข้อมูลลายนิ้วมือและภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับใช้เปรียบเทียบในขณะขอมีบัตรแล้วก็ตามก็อาจมีการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนได้หลายกรณีเช่นกัน

ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ระมัดระวังป้องกันการทุจริตแล้วอ้างว่าตนไม่ทราบเพราะถูกเจ้าหน้าที่ปลอมลายมือชื่อของตน จึงได้กำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ด้วยการกำหนดเหตุหรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรเสนอขอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาก่อนดำเนินการจัดทำบัตร แนวทางปฏิบัติในการขอความเห็น การอนุญาต การรายงานการดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และการพัฒนาระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่กำหนดในทางเทคนิคให้มีระบบการยืนยันการอนุญาตตามกรณีที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนและการขอมีบัตรครั้งแรกทุกกรณี ด้วยการสแกนลายนิ้วมือของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตด้วยทุกครั้งนอกจากจะต้องลงชื่อผู้อนุญาตในคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) ตามระเบียบที่กำหนด โดยให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติดังนี้

๑. เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (ผู้รับคำขอ/ผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ/ผู้ถ่ายรูป) ควรเสนอขอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปก่อนการจัดทำบัตร เพื่อให้การพิจารณาอนุญาตเป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบในเรื่องความน่าเชื่อถือของพยานเอกสารและพยานบุคคลผู้ให้การรับรอง

/(๑) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก...

(๑) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยบิดามารดาตามสูติบัตรแยกกันอยู่ และปรากฏว่าบิดาหรือมารดาที่นำบุตรมาขอมีบัตรนั้น เป็นบิดามารดาที่บุตรไม่ได้อยู่ด้วยและติดต่อมาเป็นเวลานานตั้งแต่เลิกจนมาขอมีบัตร โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

(๒) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก ซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ไม่ปรากฏบิดามารดามาแสดงตน โดยมีญาติหรือเจ้าบ้านหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกันกับผู้ขอมีบัตร หรือ บุคคลอื่นซึ่งมีคำสั่งศาลแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ นำผู้ขอมีบัตรมาขอมีบัตร โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

(๓) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ไม่ปรากฏบิดามารดา หรือญาติ หรือเจ้าบ้าน หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกันกับผู้ขอมีบัตร หรือบุคคลอื่นซึ่งมีคำสั่งศาลให้เป็นผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ มาแสดงตน โดยมีบุคคลอื่นซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับผู้ขอมีบัตร ไม่มีคำสั่งศาลแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ผู้พิทักษ์ นำผู้ขอมีบัตรมาขอมีบัตร โดยอ้างว่าได้รับฝากเลี้ยงเด็กมาตั้งแต่เล็ก เป็นต้น โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

(๔) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่อในทะเบียนบ้าน ไม่เคยขอมีบัตรเลยมาเป็นเวลานาน โดยจะมีบิดาและหรือมารดาและหรือมีบุคคลอื่นมาแสดงตน โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

(๕) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก ได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านจากสำนักทะเบียนอื่น แล้วมาขอมีบัตรที่สำนักทะเบียนที่บุคคลดังกล่าวอาศัยอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

(๖) บุคคลขอมีบัตรครั้งแรก มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าว และผู้ขอมีบัตรอาศัยอยู่ในต่างประเทศมาโดยตลอดและกลับมาประเทศไทยเพื่อขอมีบัตร โดยจะมีบิดาและหรือมารดา หรือ จะมีบุคคลอื่นมาแสดงตน และมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

(๗) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรโดยปรากฏหลักฐานการทำบัตร แต่ไม่ปรากฏหลักฐานลายนิ้วมือ และหรือรูปถ่ายในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

(๘) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร โดยปรากฏหลักฐานการทำบัตรที่ไม่ได้ออกโดยระบบคอมพิวเตอร์ และมีได้ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรเลย

(๙) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร เป็นผู้ทำศัลยกรรมจนเห็นได้ชัดเจนว่าไม่เหมือนกับบุคคลเดิม

(๑๐) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร เป็นบุคคลทางกายภาพร่างกายเห็นได้ชัดว่าไม่ตรงกับรายการทางทะเบียนราษฎร

(๑๑) บุคคลขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร เป็นบุคคลประสบอุบัติเหตุ ทำให้ไม่สามารถพิสูจน์ใบหน้าหรือลายนิ้วมือที่ชัดเจนได้ โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

(๑๒) บุคคลขอมีบัตรใหม่ เนื่องจากขอคืนรายการในทะเบียนบ้านและทำเรื่องย้ายตนเองไปยังสำนักทะเบียนที่ตนอาศัยอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยมีความประสงค์ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ณ สำนักทะเบียนที่ตนย้ายไปอยู่ใหม่ โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

/(๑๓) บุคคลขอมีบัตรใหม่...

(๑๓) บุคคลขอมีบัตรใหม่ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานการทำบัตรในฐานะข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน โดยอ้างว่าเคยมีบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อนแล้ว (บัตรรุ่นเก่า) โดยมีเอกสารหลักฐานมาแสดงหรือไม่ก็ตาม

๒. การเสนอขอความเห็นในกรณีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเห็นควรเสนอขอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) ถ้าผู้ขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร เป็นกรณีตามข้อ ๑. (๑) ถึง (๑๓) ในกรณีสำนักทะเบียนอำเภอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอขอความเห็นจากหัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้าฝ่ายงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน กรณีไม่มีหัวหน้ากลุ่ม/ฝ่ายงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตด้วยตนเองโดยไม่เสนอขอความเห็นก็ได้ กรณีมีความเห็นแย้งให้ถือความเห็นผู้อนุญาตและให้ผู้มีความเห็นอนุญาตเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีหัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้าฝ่ายซึ่งสำนักทะเบียนนั้นไม่มีหัวหน้ากลุ่มงาน ดำเนินการเองในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องขอความเห็น กรณีมีทั้งหัวหน้ากลุ่มงานและหัวหน้าฝ่ายให้ผู้ปฏิบัติในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นตามลำดับถึงหัวหน้ากลุ่มงาน

สำหรับสำนักทะเบียนท้องถิ่นให้พิจารณาขอความเห็นจากผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ณ สำนักทะเบียนนั้นๆ กรณีไม่มีหัวหน้าดังกล่าว หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตด้วยตนเองโดยไม่เสนอขอความเห็นจากหัวหน้าดังกล่าวก็ได้ กรณีมีความเห็นแย้งหรือหัวหน้าฝ่ายดำเนินการเองให้ถือปฏิบัติตามแนวทางเดียวกันกับวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

(๒) ในการให้ความเห็นตาม (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเสนอขอความเห็นในคำขอ บ.ป.๑ และให้ผู้บังคับบัญชาตาม (๑) ให้ความเห็นในคำขอ บ.ป.๑

(๓) การขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตาม ข้อ ๑ (๙) ให้มีบุคคลรับรองและหรือมีหลักฐานแสดงการทำศัลยกรรมที่ออกโดยแพทย์ผู้ทำศัลยกรรมเป็นผู้ลงนามในเอกสารดังกล่าว

(๔) การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรในกรณีอื่นนอกจากข้อ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการอนุญาตได้โดยไม่ต้องพิจารณาในเรื่องการเสนอขอความเห็น

(๕) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการสอบสวนและหรือแสวงหาพยานหลักฐานของผู้ขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร และหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเอกสารหลักฐาน และดำเนินการไปด้วยความละเอียดรอบคอบ ไม่ประวิงเวลา และมีหนังสือแจ้งผู้ขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรทราบในเบื้องต้น และแจ้งโดยวิธีอื่นใดให้ทราบเป็นระยะๆ ด้วย

๓. การอนุญาต การรายงาน การพิจารณาของผู้บังคับบัญชาในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และการพัฒนาระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการอนุญาตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนมีความชัดเจน และเพื่อมิให้เกิดกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (ผู้รับคำขอ/ผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ/ผู้ถ่ายรูป) กระทำการทุจริตปลอมลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตในคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) หรือกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่มักอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปลอมลายมือชื่อของตน จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ ดังนี้

(๑) กรณีขอมีบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรกตามข้อ ๑. (๑) ถึง (๖) และการขอมีบัตรครั้งแรกในกรณีอื่นๆ ทุกกรณี ระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ จะกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องยืนยันการอนุญาตด้วยการสแกนลายนิ้วมือของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาต

/ด้วยทุกครั้ง...

ด้วยทุกครั้งนอกจากที่จะต้องลงชื่อในคำขอมิบัติ (บ.ป.๑) ตามที่ระเบียบกำหนด มิฉะนั้นระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์จะไม่อนุญาตให้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนรายนั้น ๆ ได้

(๒) กรณีตรวจพบบุคคลสองรายการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับดำเนินการพิสูจน์รายการที่ถูกต้องและดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรและรายงานสำนักบริหารการทะเบียนทราบ

(๓) กรณีตามข้อ ๑. (๑) ถึง (๑๓) เมื่อได้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องรายงานให้ นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ในฐานะผู้บังคับบัญชาของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ทราบและพิจารณาถึงผลการปฏิบัติอีกชั้นหนึ่งด้วยทุกครั้ง

(๔) ภายใต้บังคับข้อ ๕๙ วรรคสอง แห่งระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้พิจารณาสังเกตรูปถ่ายในอดีตของผู้ขอมิบัติใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรด้วยความละเอียดรอบคอบก่อนจัดพิมพ์ใบคำขอมิบัติ (บ.ป.๑) เสนอพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ทำบัตร หากพบว่ามิชอบสงสัยหรือมีการเปลี่ยนแปลงจนเห็นได้ชัดให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติแจ้งผู้บังคับบัญชาเหนือตนทราบทันที หากเจ้าหน้าที่พบเห็นกรณีดังกล่าวแล้วเพิกเฉยไม่แจ้ง ถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจงใจให้เกิดการทุจริต ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ร่วมตรวจสอบด้วยกับเจ้าหน้าที่ หากพบว่ามิชอบสงสัยหรือมีการเปลี่ยนแปลงจนเห็นได้ชัด และพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตโดยผู้เป็นเจ้าหน้าที่ได้ทักท้วงแล้ว ก็ให้เจ้าหน้าที่บันทึกความเห็นแย้งของตนไว้เป็นหลักฐานในใบคำขอมิบัติ (บ.ป.๑) ด้วย เมื่อปรากฏในภายหลังว่ามีการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนรายนั้นๆ จะถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ทำบัตร และผู้บังคับบัญชาของพนักงานเจ้าหน้าที่บกพร่องต่อหน้าที่อย่างร้ายแรง ซึ่งจะต้องถูกลงโทษทางวินัยสถานหนักตามควรแก่กรณี

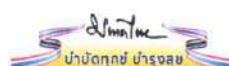
(๕) ในการบันทึกรายละเอียดในใบ บ.ป.๑ ทางระบบคอมพิวเตอร์ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตาม ข้อ ๒ ให้เจ้าหน้าที่เลือกรายการในระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ขอมิบัติ หรือ ขอมิบัติใหม่ หรือ ขอเปลี่ยนบัตร “กรณีขอความเห็น ตามหนังสือ มท ที่.....” โดยเลือกรายการ (๑) ถึง (๑๓) ตามที่ได้ดำเนินการให้ถูกต้อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรายงานให้สำนักบริหารการทะเบียนทราบ และเป็นข้อมูลที่จะได้รายงานประจำวันให้ผู้บังคับบัญชาตาม (๓) ทราบด้วย

(๖) ให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งได้ศึกษากรณีสมควรเสนอขอความเห็นตามข้อ ๑. และแนวทางปฏิบัติในการขอความเห็นตามข้อ ๒. และ ข้อ ๓. การอนุญาต การรายงาน การพิจารณาของผู้บังคับบัญชาในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และการพัฒนาระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยถือเป็นข้อที่ควรปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อเป็นการถ่วงดุลในการพิจารณาอนุญาตได้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ และแสดงให้เห็นถึงเจตนาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้บังคับบัญชาว่าได้กระทำการไปด้วยความสุจริต

(๗) ในกรณีเมื่อผู้บังคับบัญชาตาม (๓) ได้รับรายงาน เห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่าการอนุญาตให้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนรายใดมีหลักฐานเอกสารหรือพยานบุคคลไม่น่าเชื่อถือ หรือปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือปฏิบัติไม่ครบถ้วนหรือมีการทุจริต ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวดำเนินการพิจารณาตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องโดยทันที หากเพิกเฉยถือว่าเป็นผู้สนับสนุนหรือจงใจให้เกิดการทุจริต หรือบกพร่องต่อหน้าที่อย่างร้ายแรง

(๘) สำหรับการดำเนินการตามข้อ ๓ (๑) และ (๕) นั้น ระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน จะเริ่มดำเนินการได้ภายในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

/ทั้งนี้ ในการขอมิบัติ...

ทั้งนี้ ในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรตามกรณี ข้อ ๑ (๑) ถึง (๑๓) ที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตจัดทำบัตร หรือการจัดทำบัตรที่ต้องมีการสอบสวน สำนักบริหารการทะเบียนได้มีการจัดทำระบบเฝ้าระวังตรวจสอบอีกทางหนึ่งด้วย และให้เป็นหน้าที่ของปลัดจังหวัด นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ได้หมั่นตรวจสอบรายงานประจำวัน และควบคุมกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยความละเอียดรอบคอบ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมาตรการที่กำหนดนี้ และสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับให้ตระหนักอยู่เสมอว่างานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นงานให้บริการประชาชนที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอให้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบ และถือปฏิบัติตามมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวบัตรประจำตัวประชาชนที่กำหนดนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๒
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๘๙

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๒๓๕๖

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง มาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และ ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการเข้าใช้งานในระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้ทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียดตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ นั้น

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กรมการปกครองขอแจ้งการดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ดังนี้

๑. ในการดำเนินการตาม ข้อ ๒ (๒) การขอความเห็น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเสนอขอความเห็นในคำขอ บ.ป.๑ และให้ผู้บังคับบัญชา (หัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่าย สำหรับสำนักทะเบียนอำเภอหรือหัวหน้าฝ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ณ สำนักทะเบียนท้องถิ่น) ให้ความเห็นในคำขอ บ.ป.๑ นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เขียนเสนอขอความเห็นได้ประโยค “ผู้ยื่นคำขอประสงค์ให้มีกระบวนราชการศาสนา” หรือพื้นที่ว่างของใบ บ.ป.๑ ตามที่เห็นสมควร ตามตัวอย่างดังนี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ : “ เรียน นน.กง.บท. เห็นควรดำเนินการจัดทำบัตร ” (ลงชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่)

หัวหน้ากลุ่มงาน : “ เห็นชอบตามเสนอ ” (ลงชื่อหัวหน้ากลุ่มงาน)

๒. ในการดำเนินการตามข้อ ๓ (๑) และ (๕) การพัฒนาระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อรองรับมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนได้ดำเนินการแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะดำเนินการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องสแกนลายนิ้วมือของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการอนุญาตขอมิบัตรครั้งแรกทุกกรณี และการให้เจ้าหน้าที่ได้เลือกรายการในระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ขอมิบัตร หรือขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร “กรณีขอความเห็น ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ” โดยเลือกรายการกรณีที่สำคัญ (๑) ถึง (๑๓) ตามที่ได้ดำเนินการให้ถูกต้อง ได้ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

๓. สำนักบริหารการทะเบียนได้ดำเนินการปรับปรุงโปรแกรมระบบการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้สามารถเลือกเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการกำหนดสิทธิในการทำงานเป็นผู้พิมพ์บัตรเพื่อแสดงรายชื่อในคำขอมิบัตร มิบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.๑) ด้วยเช่นกัน

/๔. สำหรับสำนักทะเบียนสาขา...

๔. สำหรับสำนักทะเบียนสาขาหรือหน่วยออกจัดทำบัตรประชาชนเคลื่อนที่ เมื่อมีกรณีตามข้อ ๑ (๑) ถึง (๑๓) พนักงานเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักทะเบียนสาขาหรือหน่วยออกจัดทำบัตรประชาชนเคลื่อนที่ เมื่อพิจารณาแล้วจะอนุญาตด้วยตนเองโดยไม่เสนอขอความเห็นก็ได้ โดยถือว่ามีหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้ากลุ่มแต่ไม่สามารถปฏิบัติราชการประจำ ณ สำนักทะเบียนสาขาหรือหน่วยออกจัดทำบัตรประชาชนเคลื่อนที่นั้นได้ตามนัยข้อ ๒ (๑)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอให้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอทุกอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจบ จันทร์ตัน)

รองอธิบดีกรมการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๒
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๘๘

